

ผลงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านบริหารจัดการยอดเยี่ยม (Best Practice)

โดย

นาง ฌภาภัช ภูมภารินทร์

ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนวัดท่าน้ำตื้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต ๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

ผลงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านบริหารจัดการยอดเยี่ยมระดับประถมศึกษา(Best Practice)

๑. **ชื่อผลงาน** การบริหารจัดการในชั้นเรียนโดยใช้ทักษะกระบวนการคิดสืบเสาะหาความรู้ สู่ความเป็นเลิศ
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๒. ข้อมูลทั่วไปของผู้พัฒนา

๒.๑ ชื่อผู้พัฒนา Best Practice นางณภาภัช ภูมิภารินทร์

๒.๒ โรงเรียน วัดท่าน้ำตื้น

ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบัว-แก่งเสี้ยน

๒.๓ โทรศัพท์ ๐๙-๒๗๓๕-๑๓๙๑

๓. เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของการพัฒนา

๓.๑ เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ทักษะกระบวนการคิดสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Based Learning)

๓.๒ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพัฒนาสูงขึ้น พร้อมทั้งสอดคล้องกับแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักพอประมาณ	หลักมีเหตุผล	หลักสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี	
๑. วิเคราะห์ผู้เรียนตามลำดับ ๒. เนื้อหาและกิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน ๓. เลือกใช้สื่อ/การวัดผล ประเมินผล/เวลา ให้เหมาะสมกับผู้เรียน	๑. เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ๒. ศักยภาพในการเรียนที่ต่างกัน ๓. ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มและเดี่ยว ๔. ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น/อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม	๑. มีความรู้ในการเรียนการสอน ๒. ปลุกฝังให้นักเรียนแต่ละคนสามารถนำความรู้ไปสร้างภูมิคุ้มกันให้ตนเองในด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง การแสวงหาและใช้ข้อมูล สารสนเทศ การตัดสินใจและการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข	
ความรู้		คุณธรรม	
มีความรู้เกี่ยวกับทักษะกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖		ครูมีความขยันเตรียมการสอน ใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง รักเมตตาต่อศิษย์ รอบคอบ และ ประหยัด	
นำไปสู่			
เศรษฐกิจ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต สอนให้นักเรียนรู้จักใช้สิ่งของอย่างรู้คุณค่า	เป็นแบบอย่างที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม สร้างสังคมให้เป็นสังคมที่น่าอยู่	ร่วมดูแลและเผยแพร่ อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมให้อยู่กับสังคมไทยสืบไป	ร่วมอนุรักษ์และเผยแพร่ วัฒนธรรมที่ดีในสังคม

๔. ระยะเวลาในการพัฒนา

ปีการศึกษา ๒๕๕๗ – ปีการศึกษา ๒๕๕๘

๕. ความเชื่อมโยง/สัมพันธ์ระหว่าง Best Practice กับเป้าหมาย/จุดเน้นของ สพป./สพม./สพฐ./สถานศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียน เพราะกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเนื้อหาสาระ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประชากรศึกษา และสิ่งแวดล้อม และมุ่งให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้โดยการอ่าน การฟัง การสังเกต และมีความสามารถในการสื่อสารโดยการพูด การเขียน และการนำเสนอ ความสามารถในการตีความ การสร้างแผนภูมิ แผนที่ และการจัดบันทึก

ข้าพเจ้าดำเนินการวิเคราะห์จุดเน้นและเป้าหมายของสถานศึกษา และนำมากำหนดการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Based Learning) โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการบูรณาการจัดการเรียนรู้สู่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการวางแผนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

๑. วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางปีการศึกษา ๒๕๕๑
๒. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา
๓. วิเคราะห์ผู้เรียน
๔. จัดทำหน่วยการเรียนรู้
๕. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

นอกจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Based Learning) พร้อมกับการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่อง และบูรณาการเรียนรู้นักเรียนให้มีความรู้ที่คงทน เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุขนำไปสู่ความเป็นเลิศกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยมีผลการทดสอบระดับชาติสูงกว่าระดับประเทศในปีการศึกษา ๒๕๕๗

๖. แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการพัฒนา

ความรู้ได้มาด้วยความพยายามของมนุษย์ที่ใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์ (scientific process) ในการสืบเสาะหาความรู้ (scientific inquiry) การแก้ปัญหา โดยผ่านการสังเกตการณ์สำรวจตรวจสอบ (investigation) การศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบและการสืบค้นข้อมูล ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เพิ่มพูนตลอดเวลา ความรู้และกระบวนการดังกล่าวมีการถ่ายทอดต่อเนื่องกันเป็นเวลายาวนานแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการพัฒนา Best Practice

กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (inquiry process)

วีรยุทธ วิเชียรโชติ (๒๕๔๖ : ๓๖) กล่าวว่า การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นการสอนที่ครูมุ่งพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียน โดยส่งเสริมให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ด้วยตนเอง โดยครูจะใช้คำถามเป็นสื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอยู่ตลอดเวลา การสอนลักษณะนี้จะยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูจะมีบทบาทเป็นเพียงผู้ชี้แนะแนวทางเท่านั้น

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท. ๒๕๔๘:๑๔-๑๕) ได้แบ่งขั้นตอนของกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ไว้ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑.) ขั้นสร้างความสนใจ (engagement) เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนหรือเรื่องที่น่าสนใจอาจเกิดจากความสงสัยหรือเริ่มจากความสนใจของนักเรียนเอง หรือเริ่มจากการอภิปรายในกลุ่มเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนสร้างคำถาม กำหนดประเด็นที่จะศึกษา มีแนวทางที่ใช้ในการสำรวจตรวจสอบอย่างหลากหลาย

๒.) ขั้นสำรวจและค้นหา (explanation) เมื่อทำความเข้าใจในประเด็นปัญหาหรือคำถามที่สนใจจะศึกษาแล้ว มีการวางแผนกำหนดแนวทางการสำรวจตรวจสอบ ตั้งสมมติฐาน กำหนดทางเลือกที่เป็นไปได้ ลงมือปฏิบัติเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการตรวจสอบอาจทำได้หลายวิธี เช่น ทำการทดลอง ทำกิจกรรมภาคสนาม

๓.) ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (explanation) เมื่อได้ข้อมูลอย่างเพียงพอจากการสำรวจตรวจสอบแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์แปลผล สรุปผลและนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บรรยาย สรุป วาดรูป สร้างตาราง การค้นพบ อาจเป็นไปได้หลายทาง เช่น สนับสนุนหรือโต้แย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และช่วยให้เกิดการเรียนรู้

๔.) ขั้นขยายความรู้ (elaboration) เป็นการนำความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติม หรือนำแบบจำลองหรือข้อสรุปที่ได้ไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่น ๆ ถ้าใช้อธิบายเรื่องต่าง ๆ ได้มากก็แสดงว่าข้อจำกัดน้อย จะช่วยเชื่อมโยงกับเรื่องต่าง ๆ ทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้น

๕.) ขั้นประเมินผล (evaluation) เป็นการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ว่านักเรียนมีความรู้ อะไรบ้าง อย่างไร และมากน้อยเพียงใด จากขั้นนี้จะนำไปสู่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในเรื่องอื่น ๆ

๗. กลุ่มเป้าหมายในการนำ Best Practice ไปใช้

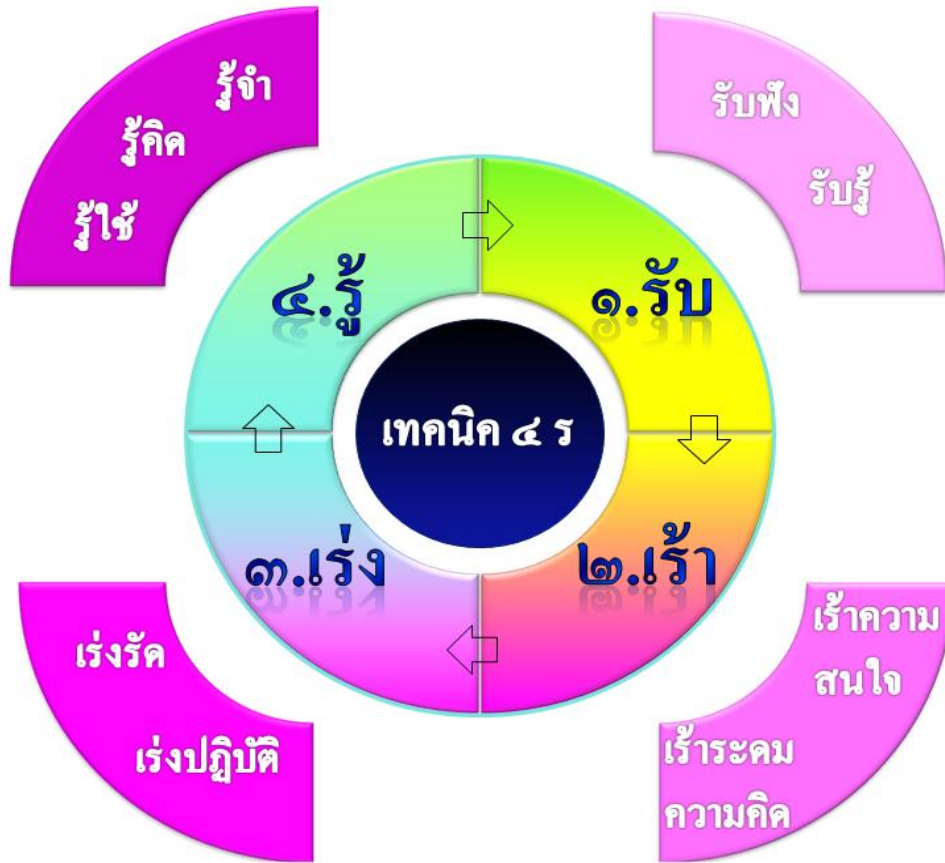
๗.๑ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘

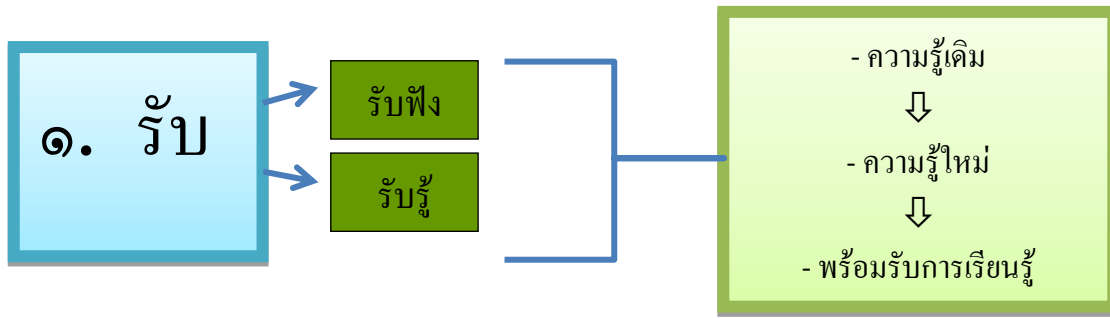
๗.๒ ขั้นตอนการพัฒนา Best Practice

การจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาในรูปแบบกระบวนการคิดสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Based Learning) ที่ดำเนินการอธิบายเป็นขั้นตอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างมีความสุขมีความรู้ที่คงทน เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสู่ความเป็นเลิศ

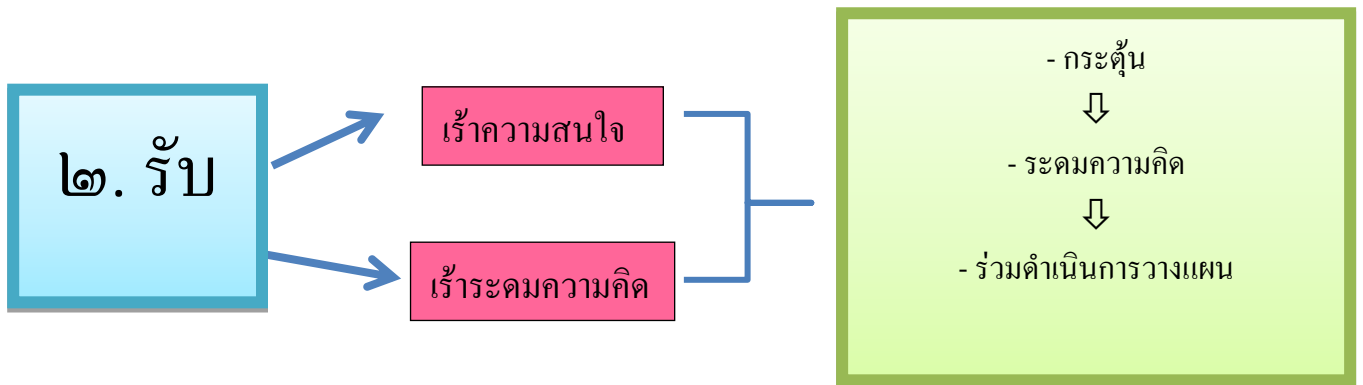
ขั้นตอนการพัฒนา Best Practice ผู้พัฒนาได้ดำเนินการพัฒนาการปฏิบัติงานโดยใช้กระบวนการ

๔ ร. มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการ ดังนี้

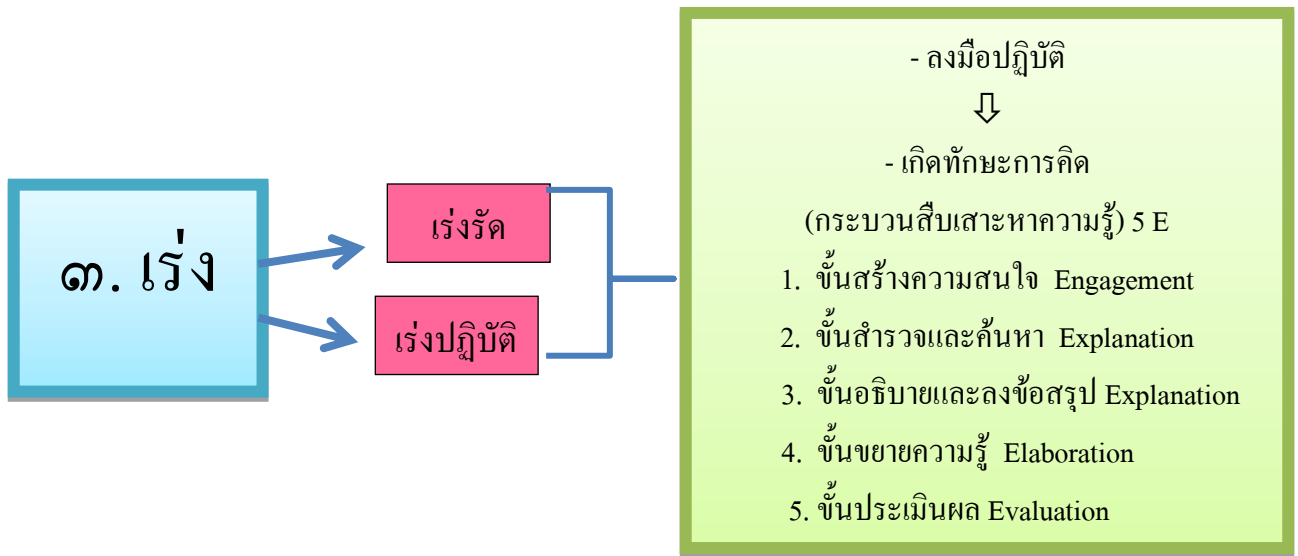

* ทบทวนความรู้เดิม เสริมความรู้ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

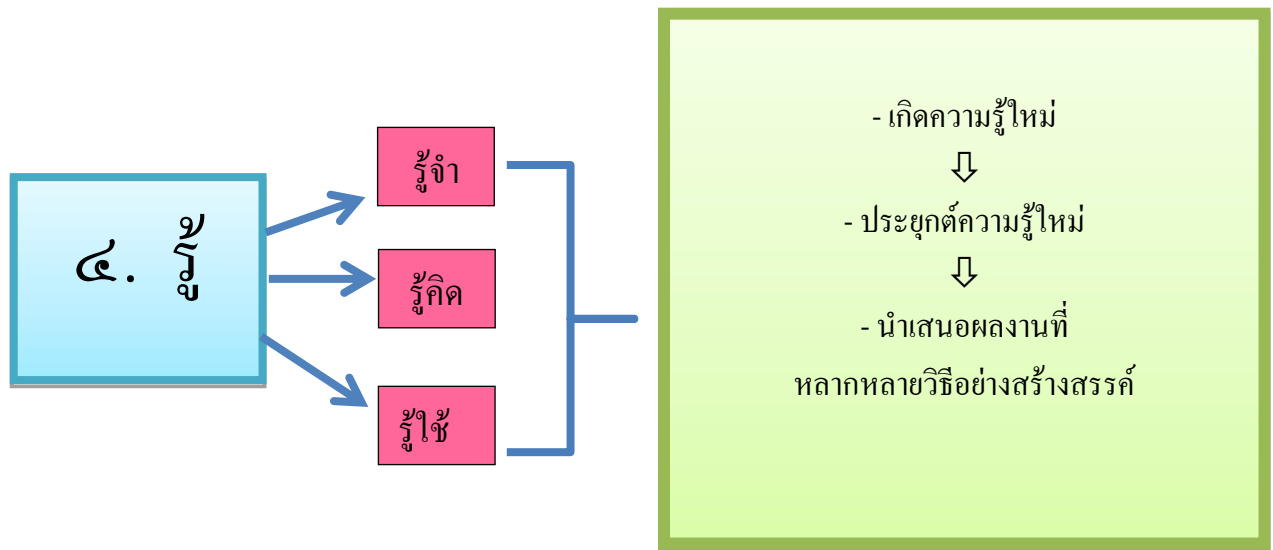

* สร้างความสนใจให้กับผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นโดยใช้ปัญหาในการหาคำตอบด้วยกระบวนการคิดแบบสืบเสาะหาความรู้

* แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๕-๖ คน จำนวน ๔ กลุ่ม ในการระดมความคิดในการวางแผนการดำเนินการเรียนรู้ด้วยวิธีการ Out door ให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในกระบวนการเรียนรู้

* กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้พร้อมบูรณาการการเรียนรู้

* น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในการสร้างองค์ความรู้ใหม่สู่ผลงานอย่างสร้างสรรค์

๗.๓ การตรวจสอบคุณภาพ Best Practice

๑. วิธีการตรวจสอบซ้ำ Best Practice

ในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Based Learning) โดยการทำซ้ำกับนักเรียนจำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ จำนวนนักเรียนที่ทำได้ตามเกณฑ์ จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๙๔

ครั้งที่ ๒ จำนวนนักเรียนที่ทำได้ตามเกณฑ์ จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๔๗

ครั้งที่ ๓ จำนวนนักเรียนที่ทำได้ตามเกณฑ์ จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒. ผลการตรวจสอบซ้ำเพื่อการพัฒนาและปรับปรุง Best Practice

นักเรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้สูงขึ้น และมีทักษะกระบวนการสืบเสาะหาความรู้สู่การคิดอย่างสร้างสรรค์

๗.๔ แนวทางการนำ BP ไปใช้ประโยชน์

๑.) นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

๒.) นำไปใช้กับการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาทุกระดับชั้น

๓.) ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขได้รับประสบการณ์ตรงเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจน

๔.) นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้แบบบูรณาการ

๘. ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการพัฒนา Best Practice

๘.๑ ผลสำเร็จเชิงปริมาณ

๑. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงขึ้นร้อยละ ๑๐๐

๒. ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อ Best Practice

๓. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีผลสรุป ดังนี้

- คณะครู บุคลากรและนักเรียน มีความพึงพอใจ คิดเป็นร้อยละ ๙๕

- คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง มีความพึงพอใจ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๘.๒ ผลสำเร็จเชิงคุณภาพ

๑. ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ป.๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ค่าเฉลี่ยทั้ง ๘ กลุ่มสาระ สูงกว่าระดับเขตพื้นที่ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

๒. ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ป.๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา ๒๕๕๖ สูงกว่าระดับเขตพื้นที่ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

๓. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยปีการศึกษา ๒๕๕๗ สูงกว่าปีการศึกษา ๒๕๕๖
๔. ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐
๕. โรงเรียนได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา รอบสาม (พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๘) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)

๘.๓ ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อ Best Practice

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Based Learning) ส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสถานศึกษา พร้อมด้วยคณะกรรมการสถานศึกษามีความพอใจ ที่เห็นการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา เกิดความภูมิใจในความสำเร็จ

ในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาได้ประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Based Learning) จากการรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือที่ได้จัดทำขึ้น ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีผลสรุป ดังนี้

- คณะครู บุคลากรและนักเรียน มีความพึงพอใจ คิดเป็นร้อยละ ๙๕
- คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชน มีความพึงพอใจ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๘.๔ ปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนา Best Practice/ประสบการณ์เรียนรู้จากการนำ Best Practiceไปใช้

๑. นักเรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสูงขึ้น
๒. ครูผู้สอนมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
๓. ครูผู้สอนมีการพัฒนาความรู้ความสามารถโดยการศึกษาความรู้ด้วยตนเองและเข้าร่วมการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการต่างๆและนำความรู้มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
๔. บุคลากรภายในโรงเรียนให้คำแนะนำและช่วยเหลือในด้านต่างๆ
๕. ได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนงบประมาณจากผู้บริหาร

๙. การประชาสัมพันธ์ผลสำเร็จของ Best Practice และการเผยแพร่ ขยายผล ในวงกว้าง

๑. คณะครูในโรงเรียนและคณะต่างๆที่มาศึกษาดูงานของสถานศึกษา

๒. การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง

๓. ในงานวิชาการของศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบัว-แก่งเสี้ยน

๔. จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จของ Best Practice งานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต ๑

๕. การประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จของ Best Practice ของสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต ๑

ลงชื่อ.....ผู้จัดทำ

(นางณภภัช ภูมิภารินทร์)

ครู คศ.๓ โรงเรียนวัดท่าน้ำต้น